

- enhancing students' readiness for professional activity]. Kharkiv.
7. Mykhaskova, M. A. (2007). *Formuvannia fakhovoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzyky*. (2012). [Formation of Professional Competence of Future Music Teachers]. Kyiv.
 8. Mishedchenko, V. (2012). *Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzyky v umovakh vyshchoho navchalnoho zakladu*. [Formation of professional competence of future music teachers in higher education]. Uman.
 9. Bibik, N. M. (Ed.) (2018). *Nova ukrainska shkola: poradyk dlia vchytelia*. [The New Ukrainian School: A Teacher's adviser]. Kyiv.
 10. Rebukha, L. Z., Borshuliak N. S. (2020). *Profesiina kompetentnist fakhivtsiv: sutnisni oznaky ta rozvytkovi umovy*. [Professional Competence of Experts: Essential Signs and Development Conditions]. Odesa.
 11. Semenets, L. M. (2010). *Pedahohichna kompetentnist vykladacha yak umova formuvannia profesiinoi hotovnosti maibutnoho vchytelia*. [Pedagogic Competence of a Lecturer as a Condition for Formation of Professional Readiness of a Future Teacher]. Zhytomyr.
 12. Sidelnik, N. V. (2011). *Profesiina kompetentnist maibutnoho vchytelia istorii yak pedahohichna problema*. [Professional competence of the future history teacher as a pedagogical problem]. Sumy.
 13. Soroka, O. V. (2016). *Art-terapevtychna kompetentsiia yak skladova profesiinoi kompetentnosti fakhivtsiv sotsialnoi sfery*. [Art-therapeutic Competence as a Component of Professional Competency of Specialists in the Social Sphere]. Dnipropetrovsk.
 14. Stepanov, V. A. (2018). *Pedahohichni umovy navchannia maibutnikh uchyteliv muzyky multymediinomu aranzhuvanniu v protsesi fakhovoi pidhotovky*. [Pedagogical conditions of multimedia arrangement training of future teachers of music of in the process of professional preparation]. Mykolaiv.
 15. Stepanova, L. P., Dun Tszyanbin. (2022). *Kompetentnisna skladova formuvannia tvorchoho potentsialu studentiv fakultetiv mystetstv u konteksti fakhovoi pidhotovky*. [The competence component of the formation of the creative potential of arts faculty students in the context of professional training]. Kyiv.
 16. Stepanova, L. P., Kachur, M. M. (2022). *Profesiina pidhotovka vchyteliv mystetstva u systemi polikulturnoi osvity*. [Professional training of art teachers within the system of multicultural education]. Mukachevo.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ЧЕНЬ Яньїн – аспірантка кафедри хорового диригування та теорії і методики музичної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Наукові інтереси: мистецька освіта, фахова підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHEN Yanying – Postgraduate of Department of Choral Conducting and Theory & Methodology of Musical Education, Dragomanov Ukraine State University.

Circle of scientific interests: art education, professional training of future music teachers.

Стаття надійшла до редакції 09.11.2025 р.

УДК 378.091.374.057

DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2025.17.191-198

ЛІ На –

аспірантка факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0000-7666-6907>

e-mail: kozyr7@ukr.net

СПЕЦИФІКА ТРАНСФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ ДО ПРОДУКТИВНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: НАУКОВИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

ЛІ На. СПЕЦИФІКА ТРАНСФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ ДО ПРОДУКТИВНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: НАУКОВИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

У статті досліджується проблема трансфесійної готовності студентів факультетів мистецтв до продуктивно-творчої діяльності в сучасному музично-освітньому просторі. Визначено, що сучасний музично-освітній простір дедалі частіше функціонує на засадах міждисциплінарності, інноваційності та креативності, що зумовлює потребу підготовки конкурентоспроможних фахівців нової генерації, здатних

інтегрувати художньо-виконавські, педагогічні, проєктно-організаційні та комунікативні компетентності для реалізації продуктивно-творчої діяльності.

Ключові слова: готовність, психологічна готовність, трансфесійна готовність, студенти факультетів мистецтв, продуктивно-творча діяльність, інноваційність, мистецько-освітній простір, вища мистецька освіта.

Li NA. SPECIFICITY OF TRANSFAITH READINESS OF STUDENTS OF FACULTIES OF ARTS FOR PRODUCTIVE AND CREATIVE ACTIVITY: SCIENTIFIC ANALYSIS OF THE PROBLEM

The article investigates the problem of transfaith readiness of students of faculties of arts for productive and creative activity in the modern music and educational space. It is determined that the modern music and educational space increasingly functions on the principles of interdisciplinarity, innovation and creativity, which determines the need to train competitive specialists of the new generation, capable of integrating artistic and performing, pedagogical, design and organizational and communicative competencies for the implementation of productive and creative activity.

The conducted thorough analysis of scientific sources on the selected problem opens the way to specifying the main scientific directions that are directly related to the problem of forming transfaith readiness of future teachers of music for productive and creative activity, namely: theoretical developments dedicated to the disclosure of transfaith guidelines in the system of higher art education; research on the problem of readiness for professional activity in the psychological and pedagogical aspect; strengthening the transdisciplinary direction, transfascial orientation of professional training of students of faculties of arts, which allows to determine the essence of transfascial readiness of students for productive and creative activity.

It is determined that for a modern specialist of an artistic profile it is important not only to master their own direction, but also to be able to interact with other types of art, technologies, audiences and formats of a cultural product. The significance of transfascial readiness of students of faculties of arts for productive and creative activity, which consists in the ability of a future specialist to integrate knowledge, skills, individual creative qualities and artistic and practical experience from various artistic and related fields for the effective implementation of professional activity, which requires constant rethinking, innovation and creativity, is proven.

Keywords: readiness, psychological readiness, transfaith readiness, students of art faculties, productive and creative activity, innovation, art and educational space, higher art education.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний мистецько-освітній простір характеризується динамічними змінами, зумовленими інтеграцією різних видів мистецтв, розвитком креативних індустрій та зростанням запиту на фахівців, здатних працювати у міждисциплінарних і трансфесійних форматах. У цих умовах традиційне розуміння фахового навчання студентів факультетів мистецтв уже не відповідає потребам реальної практики, яка вимагає від майбутніх педагогів-музикантів, виконавців, керівників творчих колективів не лише високого рівня фахових компетентностей, але й уміння виходити за межі однієї спеціальності, поєднувати знання з різних сфер, гнучко трансформувати різні форми мистецьких практик залежно від контексту.

Зазначені чинники зумовлюють необхідність формування у студентів факультетів мистецтв не лише фахових умінь та навичок в конкретному виді музичної діяльності, а й трансфесійної готовності, тобто, – здатності діяти продуктивно-творчо, інтегруючи знання

й навички з різних сфер музично-виконавського мистецтва (інструментального, вокального, диригентсько-хорового тощо) та інших видів мистецьких практик, що відповідає сучасним запитам мистецької освіти щодо підготовки конкурентоспроможного фахівця нової генерації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми готовності особистості до професійної діяльності достатньо широко представлено у працях науковців, які розглядали її в різних аспектах: психологічна готовність до певного виду діяльності (Ю. Булгакова [2]; О. Колесніченко [6]; В. Моляко [10]; О. Самойленко, П. Лисак [13] та ін.); готовність вчителя до педагогічної діяльності (Г. Балл, П. Перепелиця [1]; О. Матвієнко [9] та ін.); готовність вчителя музичного мистецтва до різних видів музичної, зокрема, вокально-хорової діяльності (Жень Цзіньянь [5]; Є. Лінь [8] та ін.). Питанню транспрофесіоналізму сучасного фахівця також приділено увагу у працях дослідників: транспрофесіоналізм як світовий тренд (Н. Ткачова, А. Ткачов, О. Кін [14];

трансфесіонал як суб'єкт інноваційної освіти (Н. Кривцова, І. Доннікова [7]; трансфесійна підготовка фахівця мистецької сфери (Г. Падалка [11]; І. Глазунова [3]; В. Федоришин, М. Ткач [15] та ін.);

Водночас у науково-педагогічній літературі недостатньо висвітлено питання специфіки формування трансфесійної готовності студентів мистецьких спеціальностей до продуктивно-творчої діяльності в інтегрованих та інноваційних середовищах, що й зумовило вибір теми дослідження.

Мета статті – окреслити сучасні трансфесійні орієнтири у системі вищої мистецької освіти, дослідити психолого-педагогічний аспект проблеми готовності особистості до професійної діяльності та виявити специфіку трансфесійної готовності студентів факультетів мистецтв до продуктивно-творчої діяльності у сучасному музично-освітньому просторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Складова трансфесійності у комплексі адаптаційно-інтеграційних характеристик покладена в основу *психологічних теорій особистості*. Так, згідно даних Вікіпедії, у класичних зарубіжних підручниках налічується в середньому від 15 до 30 теорій особистості, в яких лейтмотивом проходить основна ідея про необхідність пристосування до умов життя, протистояння злигодням завдяки цілісно-інтегрованої спрямованості особистості.

Висвітлення теоретичних основ формування трансфесійної готовності майбутніх учителів музичного мистецтва щільно корелюється з концепцією аналізу діяльності особистості Г. Костюка, в якій доведено, що суспільні умови визначають психічні властивості особистості лише через дії самого індивіда. Досліджуючи наукову спадщину Г. Костюка, український вчений-психолог В. Рибалка зазначає, що, на думку вченого, «властивості особистості, які утворюються під час діяльності, входять до структури її наступної діяльності, зазнають у ній різних змін, диференціюються, інтегруються і стають компонентами більш складного цілого, яким є структура особистості, тобто стійка і разом з тим динамічна система психологічних властивостей» [12, с. 13].

Як доведено в працях українських учених з проблем психологічної готовності [2; 6; 10; 12; 13], діяльність особистості має складну структуру, до якої входять такі складники як: потреби, мотиви, цілі, завдання, дії та операції, що знаходяться в постійних взаємозв'язках і трансформаціях та є основою і вирішальною умовою розвитку особистості. Вчені акцентують увагу на тому,

що діяльність є епіцентром психологічної матриці людини, оскільки здійснюючи діяльність, особистість перетворює та привносить зміни в її перебіг, надаючи їм індивідуальних ознак відповідно нагальних або довгострокових мотивів і цілей, компетентностей, програми та планування діяльності, прийняття рішення, саморегуляції, контролю якості процесу та результатів діяльності.

З точки зору психологічної науки трансфесійна проблематика спирається на функціонування творчого мислення особистості в умовах інформаційного дискомфорту (В. Моляко) [10], теорії інтелектуальної діяльності (Г. Костюк) [12]. У роботах означених авторів лейтмотивом проходить думка про те, що принципово важливими складовими в структурі творчої особистості є:

- здібності до структурно-функціональних та елементно-системних перетворень об'єктів (синтез, подібнення, маніпуляції з елементами та різними підсистемами деталей, а кінцевим завданням такої діяльності є створення об'єкта з конкретними функціями);

- здібність до просторового мислення (перекодування просторових образів в умовні проєкції, діяльність по створенню нового об'єкта);

- здібність до комбінаторного мислення (різномасштабне комбінування частинами й системами в цілому, а також окремими ознаками та блоками);

- здібність до критичного мислення (конструювання аналогій за контрастами, порівняльно-розумова діяльність) тощо.

Сучасні українські психологи (І. Доннікова, Н. Кривцова та ін.) розглядають питання активації «нових якостей» творчої особистості, зокрема реалізації її творчого потенціалу (трансвластивостей) та оновлення професійного кейсу (транскомпетентностей). Ми погоджуємося з позицією вчених про те, що означені «нові якості» забезпечують можливості для особистості отримувати унікальну можливість відкривати перед собою нові обрії перетворення будь-якої інформації в особистісне знання, збагачувати власну майстерність, здійснювати трансфер засвоєних знань та алгоритмів дії з різних сфер життєдіяльності у власну діяльність шляхом активації власного потенціалу самореалізації, демонструючи, таким чином, етапи становлення трансфесіонала як суб'єкта інноваційної освіти [7].

Означені тенденції в повній мірі позначаються на системі вищої мистецької освіти з позиції удосконалення її структури, посилення трансдисциплінарного спрямування, трансфесійної орієнтації фахової підготовки студентів факультетів мистецтв. Серед най-

важливіших вимог до оновлення фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва можна виділити спрямованість на «міждисциплінарний синтез знань, єдність різноманіття, методологічний плюралізм, поліваріантність пошукових векторів, міжпредметні зв'язки, посилення інтеграційної взаємодії тощо» [15, с. 138]. Вирішення цієї важливої проблеми спрямовує фахову підготовку студентів до опанування майбутніми вчителями музичного мистецтва «відповідних компетентностей, що належать до різних спеціалізованих сфер, до використання у своїй професійній діяльності метапрофесійних компетентностей» [14, с. 14–15]. Це вмотивовує дослідження трансфесійних чинників, які впливають на вдосконалення навчального мистецького процесу.

Трансфесіоналізм з точки зору музично-педагогічної науки (І. Глазунова, Г. Падалка, М. Ткач, В. Федоришин та ін.) [3; 11; 15] спирається на розвиток інтелектуальних, творчих якостей та здібностей майбутніх учителів музичного мистецтва у синтезі нових міждисциплінарних знань і технологій, спрямуванні студентів до досягнення особистісно-значущих кваліфікаційних характеристик, планомірній роботі над саморозвитком власних якостей, а саме: креативності, емоційного інтелекту, інноваційності, транспективності, рефлексивності, інтуїції, хард, софт, цифрових умінь і навичок.

Варто зазначити, що орієнтація на трансфесіоналізм у мистецькій освіті вмотивовує необхідність пошуку нових форм і технологій вокально-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, врахування індивідуальності студентів, ініціацію набуття знань студентами для розширення кордонів власної кваліфікації, сприяння самостійності студентів у пошуку й опрацюванні інформації, гнучкості до змін і викликів, готовності до постійного саморозвитку.

Сьогодні проблеми трансфесійності дедалі більш розглядаються вченими-педагогами в річищі трансфесійно-комплексного підходу до фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, що зумовлюють фахове становлення студентів у цілісному навчальному процесі, який передбачає інтеграцію художніх дисциплін, забезпечує системність засвоєння мистецьких знань і практичних умінь, припускає паралельне впровадження інформативних і проблемно-пошукових методів навчання; паритетне використання прийомів самозаглиблення і комунікативної відкритості, забезпечення свободи вибору з одночасним виконанням уніфікованих навчальних завдань, впровадження міжособистісних та

інформаційно-дистанційних моделей співробітництва викладача зі студентами [3]. Перспективними напрямками розвитку сучасної мистецької освіти вченими визначається трансфесіоналізація знань, умінь та навичок студентів, педагогічний інструментарій формування нових компетентностей, спрямування студентів до отримання нових міждисциплінарних і трансдисциплінарних знань, технологій, умінь, навичок, що забезпечує становлення особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва відкритого до виходу за межі майбутньої професійної діяльності.

Аналізуючи проблему психологічної готовності до професійної діяльності, зазначимо, що дана проблематика розкривається у зв'язку з проникненням у психічні процеси людини (морально-психологічні особливості і потенціал особистості; самовизначення; співвідношення свідомість-поведінка-взаємодія з оточенням, об'єктивно-суб'єктивна саморегуляція; особистісний конструкт, саморух у пізнанні нових об'єктів.

Зауважимо, що психологічні основи процесу формування готовності особистості у практичному аспекті висвітлені у багатьох західно-американських наукових концепціях, а саме: «концепція самоактуалізації» (А. Маслоу); «Я-концепція» як сукупність уявлень і переконань особистості (К. Роджерс); «концепція ціннісних цілей» (Г. Олпорт); «когнітивна концепція» (Ж. Піаже); «концепція пошуку нових смислів» (В. Франкл) та ін. Учені в своїх дослідженнях підкреслюють значущість цієї категорії для оцінювання суб'єктивного стану особистості, яка підготовлена та прагне до ефективного виконання діяльності. У наукових роботах доведено, що реалізація потенціалу особистості визначається обсягом знань, інтелектуальним ресурсом, умінням використовувати й транслювати інформацію, а також, злагодою зі своїми внутрішніми установками та бажанням самостійно само реалізуватися в діяльності.

У «Сучасному тлумачному психологічному словнику» поняття «готовність» визначається як цілеспрямоване вираження особистості, що містить її переконання, погляди, мотиви, почуття, волю та інтелектуальні якості, знання, навички, вміння, установки. Це поняття тлумачиться у нерозривному зв'язку з поняттям «особистість» як цілісного системного утворення, сукупності соціально-значимих психічних властивостей, відносин і дій, що склалися в процесі онтогенезу особистості і визначають її поведінку як поведінку свідомого суб'єкта діяльності та спілкування [16, с. 305]. Також

розглядається поняття «готовність до екстрених дій» як здатність швидкого діяльнісного реагування на негайно виникаючі непередбачені ситуації: здатність швидкого включення в нестандартні ситуації, а також, довільної зміни свого стану відповідно до їхніх вимог [так само, с. 79].

Психологічна готовність до діяльності у науково-психологічній літературі розглядається з особистісної та функціональної позиції, що розгорнуто викладено у дослідженні П. Лисак і О. Самойленко. Так, при розкритті особливостей функціональної готовності до діяльності автори поділяють наукові погляди М. Левітова та О. Ухтомського про те, що «психологічна готовність розглядається в межах цільових, ресурсних, операційних, інструментальних, часових і продуктивних параметрів діяльності особистості» як «передстартовий стан фахівця здійснювати професійну діяльність» [13, с. 4]. Специфіку особистісної готовності автори розглядають як результат підготовки до певної діяльності що містить «багаторівневу та різнопланову структуру якостей, властивостей і станів особистості, які дають можливість суб'єкту діяльності якісно її виконувати» [13, с. 5].

Вивчення зазначеного аспекту досліджуваної проблеми дозволило виокремити істотні ознаки готовності до діяльності, оскільки вона включає узагальнені та необхідні для діяльності особистісні якості та прояви, а саме:

- позитивне відношення до конкретного виду діяльності або фаху;
- відповідні вимогам діяльності риси характеру, здібності, мотивація, потенціал тощо;
- комплекс обов'язкових для конкретної діяльності знань, умінь і навичок;
- професійно-важливі стійкі особливості сприйняття, уваги, мислення, емоційно-вольових процесів.

Поглиблюючи розуміння поняття «готовність», О. Колесніченко розглядає його більш широко у співвідношенні з поняттям «стан готовності». Автор зазначає, що конкретний стан готовності визначається сполученням факторів, що характеризують різні рівні готовності, а саме: підготовленість, необхідну нейродинамічну забезпеченість дії, психологічні умови тощо [6].

У свою чергу О. Булгакова переконана, що в описі характеристик понять «готовність» і «стан готовності» «представлені темпоральність (готовність існує у певний момент часу, має «історію» свого виникнення та розвитку) та функціональність (готовність має певне цільове призначення відповідно до

сфери активності особи як діяча)» [2, с. 65]. Дослідницею підкреслюється, що готовність особистості до різновидів діяльності має свої специфічні особливості і водночас вибирає загальні для всіх видів діяльності характеристики психологічної готовності, а саме: спрямованість на здобуття широкого кола професійних знань, потреба самореалізації у конкретній діяльності, прийняття умов до її здійснення.

Отже, психологічна готовність як стан, що передуює певній діяльності, забезпечується потенціалом особистості та залежить від індивідуальних особливостей, ситуаційних умов та складності завдань діяльності. Стан психологічної готовності визначається активною цілеспрямованістю, структура якої відображає певні характеристики, зокрема такі як: розуміння особистістю власних потреб і викликів діялісності процесу; усвідомлення проблем і завдань, що потребують виконання для досягнення визначеної мети; оцінювання умов діяльності; активізація знаннево-інформативного ресурсу для розв'язання проблем і вимог діяльності; застосування знань з різних галузей для визначення шляхів діяльності; осмислення власних сил, можливостей, емоційно-вольових установок для досягнення певних результатів діяльності; активізація власних ресурсів для продуктивної діяльності.

Аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження дозволяє констатувати, що структура готовності до діяльності складається з психологічної готовності, що передбачає: *мотиваційну готовність* (свідома цілеспрямованість особистості до діяльності, мобілізація власного потенціалу); *практичну готовність* (активна спрямованість на оволодіння системою фахових знань, умінь та навичок); *моральну готовність* (усвідомлення значущості майбутньої педагогічної діяльності, прагнення самореалізації у майбутній діяльності).

Психологічна готовність до творчої професійної діяльності у працях видатного українського психолога В. Моляко висвітлюється з позиції формування професіонала, особливостей діяльності професіонала і психологічного проектування професіонала з метою отримання індивідуального стилю діяльності. Автор розглядає означену готовність у векторі спрямування на особистість професіонала, його націленості на оволодіння індивідуальним стилем діяльності (інтелектуальної, розумової, творчої тощо в залежності від сфери діяльності). Вчений стверджує, що готовність до творчої професійної діяльності є психологічним станом, який віддзеркалює потенціал особистості, внутрішній

енергійно-ініціативний стрижень, який «де-термінує траєкторії вчинків, дій», прояв стратегічного й тактичного мислення для реалізації себе у діяльності «завдяки використанню стратегій пошуку аналогів, комбінування, реконструювання, вибіркового пошуку тощо», коли для особистості «характерною є певна спрямованість дій, стабільність у проявах стратегічних тенденцій на різних рівнях мислення, а разом з тим здатність гнучко застосовувати ці стратегії до розв'язання нових, творчих задач» [10, с. 5].

Теоретичні основи вивчення готовності є вкрай важливими й для педагогічної діяльності. Аналіз науково-педагогічної літератури з проблеми нашого дослідження дозволив виявити, що в існуючих джерелах накопичено цінні ідеї до наукового осмислення досліджуваної дефініції (І. Дичківська, Г. Балл, П. Перепелиця, О. Матвієнко та ін.). Так, з педагогічної позиції І. Дичківська трактує готовність як психічний, активно-дієвий стан особистості, складна її якість, система інтегрованих властивостей, які в комплексі регулюють діяльність та забезпечують її ефективність [4, с. 288-289].

Дослідники Г. Балл та П. Перепелиця в своїх працях вказують на такий визначальний параметр готовності як – «комплексна здібність», яка включає такі прояви готовності: позитивне ставлення до праці, певний рівень оволодіння знаннями, вміннями та навичками, самостійність у розв'язанні професійних завдань, моральні риси особистості, розвиток педагогічних здібностей, наявність професійно-педагогічної спрямованості особистості тощо [1].

На думку О. Матвієнко, процес формування готовності до педагогічної діяльності має розглядатися з двох позицій: 1) як інтегроване особистісне утворення, що забезпечує необхідні внутрішні умови для успішного здійснення педагогічної діяльності; 2) як активно-дієвий стан особистості, який не тільки спонукає до діяльності, але й спрямований на виконання цієї діяльності [9, с. 239].

З огляду на викладені теоретичні позиції зазначимо, що, на наш погляд, сутність трансфесійної готовності студентів факультетів мистецтв до продуктивно-творчої діяльності полягає у здатності майбутнього фахівця інтегрувати знання, уміння, індивідуально-творчі якості та художньо-практичний досвід із різних мистецьких і суміжних сфер для ефективного здійснення професійної діяльності, що потребує постійного переосмислення, інноваційності та креативності. Це передбачає:

- інтеграцію різних мистецьких компетентностей (вміння поєднувати музичні, сценічні, педагогічні, комунікативні, естетичні та технологічні знання для створення цілісного творчого продукту);

- гнучкість і здатність діяти на межі спеціальностей (готовність до інтеграції різних видів мистецтва: музика, театр, хореографія, медіамистецтво; здатність адаптуватися до нових творчих завдань і нестандартних ситуацій);

- розвинене художньо-мисленнєве та інтерпретаційне мислення (здатність студента створювати власні творчі ідеї, інтерпретувати художній матеріал, продукувати нові смисли, комбінувати різні стилі та техніки тощо);

- самостійність і відповідальність у творчому процесі (внутрішня мотивованість, уміння організувати власну діяльність, здійснювати рефлексію та корекцію творчих рішень);

- використання сучасних технологій та інновацій (володіння цифровими інструментами, медіаплатформами, техніками звукозапису, відеомонтажу, онлайн-презентації мистецьких продуктів тощо);

- орієнтацію на результат, який має художню та соціокультурну цінність (продуктивно-творча діяльність передбачає створення продуктів, що мають суспільну значущість і відображають сучасний культурний контекст).

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Проведений ґрунтовний аналіз наукових джерел із обраної проблеми відкриває шлях до конкретизації основних наукових напрямів, що безпосередньо пов'язані з проблемою формування трансфесійної готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до диригентсько-хорової діяльності, а саме: теоретичні напрацювання, присвячені розкриттю трансфесійних орієнтирів у системі вищої мистецької освіти; дослідження з проблеми готовності до професійної діяльності у психолого-педагогічному аспекті; посилення трансдисциплінарного спрямування, трансфесійної орієнтації фахової підготовки студентів факультетів мистецтв, що дозволяють визначити сутність трансфесійної готовності студентів до продуктивно-творчої діяльності в сучасному мистецько-освітньому просторі.

Здійснений науковий аналіз проблеми трансфесійної готовності студентів факультетів мистецтв до продуктивно-творчої діяльності засвідчив, що ця проблематика є перспективною для подальших наукових розвідок як у теоретичному, так і в практичному вимірі, оскільки відповідає сучасним вимогам мистецької освіти та сприяє

підготовці конкурентоспроможних фахівців нової генерації.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Балл Г. О., Перепелиця П. С. Формування готовності до професійної праці у контексті гуманізації освіти: книга для вчителя / за ред. Балла Г. О. Київ-Рівне, 1996.
2. Булгакова О. Ю. Теоретично-методологічні основи у визначенні змісту поняття «психологічна готовність». «Наука і освіта»: Науково-практичний журнал. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського. Серія 4. Психологія. №5, 2016. С. 60–66.
3. Глазунова І. К. Трансфесійно-комплексний підхід до фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. Київ: Видавництво УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. Вип.31. 174 с. С. 70–77.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2012. С. 288–289.
5. Жень Цзіньян. Готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-хорової роботи: сутність та специфіка. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. Випуск 33. С. 66–73.
6. Колесніченко О. С. Психологічна готовність, як складова частина психологічної підготовки рятівників МНС України до дій в екстремальних ситуаціях. *Актуальні проблеми наглядно-профілактичної діяльності МНС України: матеріали науково-практичної конференції*. Харків: УЦЗУ, 2008. С. 171–172.
7. Кривцова Н. В., Доннікова І. А. Трансфесіонал як суб'єкт інноваційної освіти: психологічний аспект. Людина як цілісність: філософсько-методологічні, соматичні та суспільнопсихологічні аспекти здоров'я: Збірник матеріалів наукової інтернет-конференції. Одеса: Нац. мед. ун-т, 2018. С. 11–23. URL: http://onmedu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/06/Krivcova_Donnikova.pdf (дата звернення 04.10. 2025).
8. Лінє Є. Методичні основи формування підготовки майбутніх учителів музики до роботи з навчальними вокально-хоровими колективами. *Науковий часопис Національного педагогічного ун-ту імені М. П. Драгоманова*. Серія № 14: Теорія і методика мистецької освіти. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. Вип. 19 (24). С. 76–80.
9. Матвієнко О. Готовність майбутнього вчителя початкової школи до творчої навчально-виховної діяльності. Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. праць. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2012. Вип. 6 (4.1.). С. 238–244.
10. Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої професійної діяльності. *Вісник НАПН України*. Київ, 2022, 4(2). С. 1–7.
11. Падалка Г.М. (2022), Трансфесійна підготовка фахівців у системі вищої мистецької освіти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. Вип. 28. С. 3–7. <http://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2022.28.01>
12. Рибалка В. Григорій Костюк: психологічна теорія особистості. *Психологія і суспільство*. Вип. 1.2002. С. 10–17.
13. Самойленко О., Лисак П. Психологічна готовність особистості як предмет наукового дослідження. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: психологічні науки. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2019. № 2(13). С. 232–241.
14. Ткачова Н. О., Ткачов А. С., Кін О. М. Транс-професіоналізм як світовий тренд вищої освіти й академічних реформ. *Інноваційна педагогіка: науковий журнал*. Одеса 2023. Вип. 55, т. 3. С. 14–17. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/13183> (дата звернення 18.11.2025).
15. Федоришин В., Ткач М. Нелінійні підходи до фахової підготовки студентів факультетів мистецтв. *Український Педагогічний журнал*, 2023. № 4. С. 137–146. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-4-137-146>
16. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007. 640 с.

REFERENCES

1. Ball, G. O., Perepelitsa, P. S. (1996). *Formuvannya hotovnosti do profesiynoyi diyal'nosti v konteksti humanizatsiyi osvity*. [Formation of readiness for professional work in the context of humanization of education. Psychological aspects of humanization of education: a book for teachers]. Kyiv-Rivne.
2. Bulgakova, O. Yu. (2016). *Teoretychni ta metodolohichni osnovy u vyznachenni zmistu ponyattya «psykholohichna hotovnist'»*. [Theoretical and methodological foundations in defining the content of the concept of «psychological readiness». «Science and Education»]. Odesa.
3. Glazunova, I. K. (2024). *Transfatsial'nyy ta kompleksnyy pidkhd do profesiynoyi pidhotovky studentiv-mahistriv muzychnoho mystetstva*. [Transfascial and comprehensive approach to professional training of master's students of musical art]. Kyiv.
4. Dychkivska, I. M. (2012). *Innovatsiyni pedahohichni tekhnolohiyi*. [Innovative pedagogical technologies]. Kyiv.
5. Zhen, Jinyan. (2025). *Hotovnist' maybutnikh vchyteliv muzychnoho mystetstva do vokal'no-khorovoyi roboty: sutnist' ta spetsyfika*. [Readiness of future teachers of musical art for vocal and choral work: essence and specificity]. Kyiv.
6. Kolesnichenko, O. S. (2008). *Psykholohichna hotovnist' yak skladova psykholohichnoyi pidhotovky ryatuval'nykiv MNS Ukrayiny do diy v ekstremal'nykh sytuatsiyakh*. [Psychological readiness as a component of psychological training of rescuers of the Ministry of Emergencies of Ukraine for actions in extreme situations. Current problems of supervisory and preventive activities]

- of the Ministry of Emergencies of Ukraine: materials of the scientific and practical conference]. Kharkiv.
7. Kryvtsova, N. V., Donnikova, I. A. (2018). *Transfesiionalizm yak predmet innovatsiynoyi osvity: psykholohichnyi aspekt. Lyudyna yak tsile: filofs'ko-metodolohichni, somatychni ta sotsial'no-psykholohichni aspekty zdorov'ya*. [Transfessional as a subject of innovative education: psychological aspect. Man as a whole: philosophical and methodological, somatic and socio-psychological aspects of health]. Odesa.
 8. Lin, Ye. (2015). *Metodolohichni osnovy formuvannya hotovnosti maybutnikh uchyteliv muzyky do roboty z navchal'nymy vokal'no-khorovymy kolektyvamy*. [Methodological foundations of forming the readiness of future music teachers to work with educational vocal and choral groups]. Kyiv.
 9. Matvienko, O. (2012). *Hotovnist' maybutn'oho vchytelya pochatkovoyi shkoly do tvorchoyi osvith'oyi diyal'nosti*. [Readiness of the future primary school teacher for creative educational activity]. Uman.
 10. Molyako, V. O. (2022). *Psykhologichna hotovnist' do tvorchoyi profesiynoyi diyal'nosti*. [Psychological readiness for creative professional activity]. Kyiv.
 11. Padalka, G. M. (2022). *Transprofesiyna pidhotovka fakhivtsiv u systemi vyshchoyi mystets'koyi osvity*. [Trans-professional training of specialists in the system of higher art education]. Kyiv.
 12. Rybalka, V. (2002). *Hryhoriy Kostyuk: psykholohichna teoriya osobystosti*. [Grigoriy Kostyuk: psychological theory of personality]. Kyiv.
 13. Samoilenko, O., Lysak, P. (2019). *Psykhologichna hotovnist' osobystosti yak predmet naukovoho doslidzhennya*. [Psychological readiness of personality as a subject of scientific research]. Khmelnytskyi.
 14. Tkacheva, N. O., Tkachev, A. S., Kin, O. M. (2023). *Transprofesiionalizm yak svitovyy trend u vyshchiy osviti ta akademichnykh reformakh*. [Transprofessionalism as a world trend in higher education and academic reforms]. Odesa.
 15. Fedoryshyn, V., Tkach, M. (2023). *Nelineyni pidkhody do profesiynoyi pidhotovky studentiv mystets'kykh fakul'tetiv*. [Nonlinear approaches to professional training of students of faculties of arts]. Kyiv.
 16. Shapar, V. B. (2007). *Suchasnyy tlumachnyy psykholohichnyy slovnyk*. [Modern explanatory psychological dictionary]. Kharkiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЛІ На – аспірантка факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Наукові інтереси: диригентсько-хорова підготовка, трансфесійна підготовка студентів факультетів мистецтв, методи та технології формування трансфесійної готовності студентів факультетів мистецтв до творчо-продуктивної діяльності.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

LI Na – PhD student at the Anatoly Avdievsky Faculty of Arts of the Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University.

Circle of scientific interests: conducting and choral training, transfaith training of students of the faculties of arts, methods and technologies for forming transfaith readiness of students of the faculties of arts for creative and productive activity.

Стаття надійшла до редакції 9.11.2025 р.

УДК 378.018. 8:78.071:761.746

DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2025.17.198-204

ЧЖЕН Тунтун –

аспірант факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0008-0703-9422>

e-mail: kozyr7@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ТЕХНІКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

ЧЖЕН Тунтун. ФОРМУВАННЯ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ТЕХНІКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

У статті розкривається проблема формування диригентсько-хорової техніки майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі створення художньої інтерпретації. З'ясовано, що специфіка формування диригентсько-хорової техніки полягає в опосередкованому пізнанні музичного мистецтва, під час якого одночасно відбувається процес формування родових пізнавальних здібностей (ієрархічних класифікаторів вокально-